

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Oslo 31. august 2020

Høring – forskrift om tilskudd til organisasjoner og stiftelser for frivillig og allmennyttig klima- og miljøarbeid

Norsk Forening for Fartøyvern har lenge forsøkt å komme innunder forskrift om tilskudd til organisasjoner og stiftelser for frivillig og allmennyttig klima- og miljøarbeid, uten å ha lykket. Vi ber om at denne forskriftsendringen fører til at foreningen igjen kommer innunder forskriften og ikke lenger er i en særstilling som eneste kulturminneorganisasjon som mottar driftstilskudd uten en forskrift.

Bakgrunn

Som følge av en ny forskrift for tilskudd til frivillige miljøvernorganisasjoner som trådte i kraft i 2012, gikk ansvaret for tildeling av driftstilskudd til Norsk Forening for Fartøyvern fra Klima- og miljøverndepartementet til Riksantikvaren. Foreningen var eneste kulturminneorganisasjon som ble delegert til Riksantikvaren i den nye forskriften.

Departementets begrunnelse for omleggingen var at Riksantikvaren var nærmere til å vurdere den frivillige organisasjonens faglige og samfunnsfaglige nytte. Omleggingen med ansvar fra departementet til direktorat førte til at driftstilskudd til Norsk Foreningen for Fartøyvern ikke lenger ble vurdert etter forskrift.

Tellende medlemmer

Den nye forskriften fra 2012 beregnet driftstilskudd etter antall medlemmer i organisasjonen. Norsk Forening for Fartøyvern har fartøy som medlemmer og passet derfor ikke inn i beregningsmodellen i forskriften.

Ifølge statens egen veileder for tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner¹, er en medlemsbasert organisasjon relevant som inngangsvilkår når målgruppen for ordningen er medlemmene i organisasjonen eller det er et mål å støtte denne typen organisering. Fordelen er at det blir enklere å vurdere tilskuddet. Ulempen er at det blir et overdrevet fokus på antall medlemmer i stedet for aktivitet og formål, og det kan føre til at søkeren organiserer seg for å maksimere støtten heller enn det som er hensiktsmessig for formålet.

Norsk Forening for Fartøyvern har bevisst valgt å ha fartøy som medlemmer og ikke personer. Dette er nedfelt i foreningens vedtekter. De verneverdige fartøyene er organisert som foreningen, lag eller stiftelser og det er flere personer bak hvert fartøy². Å ha fartøy som medlemmer i stedet for personer kan være hensiktsmessig ved at de frivillige kommer og går som de vil. Det sparer arbeid med rapportering og ressurser som kan frigis til det egentlige

¹ Kulturdepartementets veileder *Forenkling av statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner* (punkt 5.2.2)

² 9250 frivillige ifølge NFFs medlemsundersøkelse 2016

formålet: fremme bevaring av verneverdige fartøyer etter antikvariske retningslinjer og i vareta de frivilliges interesser.

Erfaring med delegering til Riksantikvaren

Etter at Riksantikvaren tok over tilskuddsordningen i 2012 er **vår erfaring at ordningen ikke fungerer**. Det finnes ingen rutiner og regler for ordningen. Det er ingen krav til hva søknaden skal inneholde eller hva som vektlegges. Tilskuddsbrevet kommer i slutten av mars etter nesten 5 måneders saksbehandlingstid. Deretter tar det flere måneder å få tilskuddet på konto, etter mye henvendelser, purringer og uklarhet i framgangsmåte for utbetaling. Foreningen fikk i 2018 kutt i tilskuddet og har siden ligget på samme nivå som 2015 uten at det er tatt hensyn til prisveksten som i resten av samfunnet. Riksantikvaren som fagetat prioriterer istandsetting av fartøy framfor grunntilskudd til foreningen når de skal fordele midler og skriver i sin begrunnelse³ «*Tildeling til NFF har alltid vært utfordrende siden NFF som forening i utgangspunktet ikke nevnes i tildelings- og målkriteriene for tilskuddspost 74 som er tilpasset fartøy*». Videre står det: «*Vurderingen er derfor basert på faglige vurderinger knyttet til formålet med tilskuddsordningen, verneflåtens behov samt krav til måloppnåelse i bevaringsprogrammet for fartøy*». Og videre: «*Størrelse på årets tildeling til NFF kommer som et direkte resultat av at Riksantikvaren har måttet prioritere tilskudd til fartøy for å forhindre tap av kulturminner og frivillige miljøer knyttet til disse*». Norsk Forening for Fartøyvern mener at driftsstøtten til en organisasjon ikke kan sammenlignes og måles opp mot istandsetting av fartøy. For foreningen har omleggingen av tilskuddsordningen ført til en uforutsigbar og utrygg økonomi som har skapt en unødvendig svakhet i organisasjonen og ført til at mye av kapasiteten går med til å kjempe om driftsstøtten i stedet for å jobbe med organisasjonens målsettinger og aktivitet.

I Frivillighetsmeldinga⁴ legges det vekt på å forenkle saksbehandlingen av driftstilskudd fordi frivillige organisasjoner skal kunne bruke det meste av ressursene sine på aktivitet. Det står videre i meldingen⁵ at Regjeringen vil forskriftsfeste tilskuddordninger, sikre åpenhet om skjønsmessige kriterium og at tilskudd i størst mulig grad blir tildelt fra kriteriebaserte tilskuddsordninger.

Norsk Forening for Fartøyvern ber derfor om:

- Fordeling av foreningens driftstilskudd blir enklere, mer forutsigbar og har klarere rammebetingelser.
- Å komme bort fra en ordning der driftstilskuddet kommer fra samme post som prosjektmidler til fartøyvernprosjekter og følger retningslinjer og regler ment for disse.
- Ha mulighet for å bli vurdert for sitt arbeid som frivillig organisasjon av tilskuddsgiver med kompetanse på frivillige organisasjoner, og ikke av en fagetat med kompetanse på antikvarisk istandsetting av fartøy.

³ Brev 14.06.19 Riksantikvarens oversendelse av klage på vedtak om tilskudd fra statsbudsjettet 2019 kap 1429 til Klima- og miljødepartementet

⁴ Meld. St. 10 2018-2019 :(s.77)

⁵ Meld. St. 10 2018-2019 :(s.54)

- Ha samme mulighet til likbehandling som andre kulturminneorganisasjonene som får driftstilskudd.

Norsk Forening for Fartøyvern ønsker at forskriften om tilskudd til organisasjoner og stiftelser for frivillig og allmennyttig klima- og miljøarbeid blir tilpasset slik at foreningen kommer innunder denne. En løsning å bli vurdert for tilskudd uten å ha tellende medlemmer, er å se foreningen på samme måte som en paraplyorganisasjon.

Andre synspunkter til Klima- og miljødepartementets forslag til endringer i forskriften:

Punkt 3.4 Grunnstøtte

1) Personalkostnader

Norsk Forening for Fartøyvern mener at antall ansatte og årsverk ikke nødvendigvis er utslagsgivende for beregning av grunnstøtte. En organisasjon med færre ansatte kan ha større aktivitet enn en organisasjon med mange ansatte.

3) Utført frivillig ulønnet deltagelse fra medlemmer og målgruppen for tilskuddsordningen

Norsk Forening for Fartøyvern mener at å telle timer og drive rapportering for frivillig arbeid er svært ressurskrevende. Erfaringsmessig er dette i praksis opplysninger som er vanskelig å innhente. Det flytter fokuset vekk fra å drive med aktivitet i organisasjonen til unødvendig byråkratisering og rapportering.

5) Mottatte pengegaver fra gavegivere, snitt siste 3 år (ikke fakturerte ytelser)

Norsk Forening for Fartøyvern tror dette vil slå uheldig ut da noen organisasjoner ikke er innrettet mot pengegaver, men allikevel får gjort mye.

6) Egenkapital, bankinnskudd og soliditet

Norsk Forening for Fartøyvern mener at en sterk egenkapital og soliditet er positivt for en organisasjon og bør ikke straffes med reduksjon i statlig driftstilskudd. Organisasjonene trenger å sette av kapital for å kunne planlegge langsiktig med fremtidige prosjekter og aktiviteter, uforutsette utgifter og for å sikre lønn og avvikling av organisasjonen dersom dette blir nødvendig.

Norsk Forening for Fartøyvern håper våre synspunkter blir tatt til følge og er nyttige i departementets arbeid. Tilslutt vil vi oppfordre departementet til å ta med seg de frivillige organisasjonene i sitt videre arbeid da disse sitter på unik kunnskap og informasjon på feltet.

Med vennlig hilsen

Norsk Forening for Fartøyvern

Hedda Lombardo
generalsekretær

Kari Anne Flaa
rådgiver